हालसम्म अतिक्रमण भएको वन क्षेत्र (हेक्टर)	३८१.५
गठन भएका सार्वजनिक कृषिवन समुह संख्या	५४
गठन भएका सार्वजनिक कृषिवन समुहले ओगटको क्षेत्र (हेक्टर)	१७.४३
वन पैदावारमा आधारीत उद्योगको जम्मा संख्या	२२२

स्रोत : वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन(आ.व. २०७२/०७३), जिल्ला वन कार्यालय,पर्सा

पशुपंक्षीको संख्या

क्र स	पशुपक्षीको किसिम(जात अनुसार)	संख्या
१	गाइ	७४६७५
२	भैंसी	४९८०६
३	बाख्रा	११७९२९
४	भेंडा	१४४
५	सुंगुर/बंगुर	१११३८
६	कुखुरा	३३९२६१
७	हांस	७२०३

स्रोत : वार्षिक प्रतिवेदन(आ.व. २०७२/०७३), जिल्ला पशुसेवा कार्यालय, पर्सा

पशुपक्षी जन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण

विवरण	एकाइ	उत्पादन		बढी /घटी %
		०७१/७२	०७२/७३	
दुध उत्पादन	मे.ट.	१०१,८९७.३६२	१०३,८४७.२१	१.९१
गाइ	मे.ट.	२९,५६०.१०	३०,०९२.६६	१.८०
भैंसी	मे.ट.	७२,३३७.२६	७३,७५४.५५	१.९६
मासु	मे.ट.	१२,२३५.५३	१२,८३१.७२	४.८७
खसी/बोका	मे.ट.	३,४३८.७०	३,५५६.६४	३.४३
रांगो/भैंसी	मे.ट.	३,९९०.५०	४,३९७.४५	१०.२०
कुखुरा	मे.ट.	४,७४८.७०	४,८१९.१४	१.४८
बंगुर	मे.ट.	५७.६३	५८.४९	१.४९
फुल उत्पादन	हजार	१२,८२५.३८	१२,९८८.०८	१.२७
स्थानीय कुखुरा	हजार	४,८८८.९८	४,९३०.३५	०.८५
उन्नत कुखुरा	हजार	५,१८७.००	५,२७९.८३	१.७९
हांस	हजार	२,७४९.४०	२,७७७.९०	१.०४
छाला उत्पादन	संख्या	३९,२६९.००	३९,८०४.२०	१.३६
ठुलो पशु	संख्या	२७,७८३.००	२८,१६५.००	१.३७
सानो पशु	संख्या	११,४८६.००	११,६३९.२०	१.३३

स्रोत : वार्षिक प्रतिवेदन(आ.व. २०७२/०७३), जिल्ला पशुसेवा कार्यालय, पर्सा

स्वास्थ्य सँग सम्बन्धित जानकारीहरु (Health Related General Information)

Indicator	District
Number of VDCs	66
Number of Municipalities	2
Rural population (%)	60.7
Number of Households	95536
Land Area sq.km.	1353
Overall Literacy	55.9
Toilet Users Households	60049 (61.42%)
Status of ODF	14 VDCs 17 Municipality Wards
Improved Drinking Water user Households	92147 (94.27%)

Water facilitated School	315
Toilet facilitated School	309

Health Facilities, clinics and volunteers 2072/073

SN	HF Type	Number	
		VDC	Municipality
1	Hospital (Government)	0	2
2	PHC	3	0
3	HP	62	17
4	Urban Health Centre	0	6
5	Community Health Unit	1	0
6	PHC/ORC	164	0
7	Immunization Clinic Immunization Session	346 357	10 32
8	Fully Immunized VDCs/Municipality	4	0
9	FCHV	739	58
10	Hospital (non govt.)	2	20
11	I/NGOs	0	19
12	Others Private Institutions	3	62

Ambulance Services

No. of Ambulance available in district	Public		Private/NGO/Other		Remarks
	Registered	Functional	Registered	Functional	
	8	8	33	33	

Private/NGO health Facility approved by District up to 2072/73

Type of HF	Total No.
Hospital	21
Poly Clinic	2
Nursing Home	1
Pathology Lab	30
X-Ray	9
Physiotherapy	1
NGOs(if any)	19

स्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय,पर्सा

शिक्षा सम्बन्धि विवरण

विद्यालय विवरण

विद्यालयको तह	सामुदायिक	संस्थागत	जम्मा
प्रा.वि.(१–५) (मदरसा बाहेक)	३०५	६८	३७३
आधा. (१–८)	६५	११	७६
मा.वि.(१–१०)	५५	४९	१०४
उ.मा.वि.(१–१२)	१८	८	२३
कलेज	२	५	७
जम्मा	४४५	१४१	५८७

मदरसा : ६०, बाल विकास केन्द्र(ECD) : ५०८
वैकल्पिक विद्यालय (एफ.एस.पि.) : २०, खुल्ला विद्यालय : २
स्रोतकक्षा : सुस्तश्रवण : २, सुस्तमनस्थिति : २ , दृष्टिविहिन : १

स्रोत : शिशिका, २०७०

खानेपानीको विवरण आ.व. ०७३/७४

गा.वि.स./न.पा.को जम्मा	कुल घरधुरी	खानेपानी भएको घर	खानेपानी नभएको घर संख्या	खानेपानी भएको प्रतिशत
जम्मा	९५,६३१	८७,५४५	८,०८६	९१.५४

शौचालयको विवरण

गा.वि.स./न.पाको जम्मा	कुल घरधुरी	शौचालय भएको घर	शौचालय नभएको घर संख्या	शौचालय भएको प्रतिशत
जम्मा	९७,४३०	६२,२४५	३१,१८५	६३.८९

स्रोत : खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन,आ.व. ०७३/७४, पर्सा

प्रस्तावित नयाँ गाउँपालिका तथा नगरपालिका

प्रस्तावित गाउँपालिका/ न.पा.	हालको गा.वि.स. तथा न.पा.	प्रस्तावित वडा संख्या
बिरगंज उपमहानगरपालिका	बिरगंज उपमहानगरपालिका	२७
पोखरिया नगरपालिका	पोखरिया नगरपालिका, बेरियाबिर्ता, पर्शुरामपुर, हरिहरपुर बिर्ता, बिरेंचीबर्वा, मुडली र भेडीयारी गा.वि.स.	११
सुवर्णपुर गाउँपालिका	ठोरी, निर्मलबस्ती, सुवर्णपुर, महादेवपट्टी, सेढवा गा.वि.स.	७
जगरनाथपुर गाउँपालिका	जानकीटोला, घोडदौडा पिप्रा (८.९). जगरनाथपुरसिरा, पिडारीगुठी, बिजवानिया, औरहा र मसिहानी गा.वि.स.	६
धोधीनी गाउँपालिका	धोधीनी, लड्गडी, हरिहरपुर, घोडदौडा पिपरा(१-७) र भिखमपुर गा.वि.स.	५
छिपहरमाई गाउँपालिका	मिर्जापुर, सम्झौता, जयमङ्गलापुर, तुलसी वरुवा र भिस्वा गा.वि.स.	५
पकाहा मैनपुर गाउँपालिका	धोरे, पकाहा मैनपुर, लाहाबरथकरी, सुर्जाहा, र सबैठवा गा.वि.स.	५
बिन्दवासिनी गाउँपालिका	अमरपट्टी, झौंवागुठी, पर्सौनी भाटा र बहुअर्वा भाठा गा.वि.स.	५
बहुदरमाई गाउँपालिका	विश्रामपुर, बैरियाबिर्ता, रामनगरी, भौंराटार, गम्हरिया, बहुवरी पिडारी र नगरदाहा गा.वि.स.	८
बेलवा गाउँपालिका	बसडिलवा, बेलवा पर्सौनी, चोरनी, लालपर्सा र बगही गा.वि.स.	७
पर्सागढी गाउँपालिका	बगवल्ला, विरुवागुठी, हरपुर, बागेश्वरी तितरौंना पंचरुखी गा.वि.स.	६

प्रस्तावित गाउँपालिका/ न.पा.	हालको गा.वि.स. तथा न.पा.	प्रस्तावित वडा संख्या
सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका	सखुवा प्रसौनी, ढेउरवाना, महुवल, लखनपुर मधुवन मथौल र काँचावन कटैया गा.वि.स.	६
पटेवी सुगौली गाउँपालिका	सुगौली, शंकरसरैया, पटेवी सुगौली, सोनबर्सा, गादी, जितपुर र निचुटा गा.वि.स.	७

नोट : जिल्ला प्रशिक्षक मिति तथा स्थानीय तह पुन: रचना आयोगबाट प्रस्ताव गरिएको

पर्सा जिल्ला स्थित कार्यालय तथा फोन नं हरु (२०७३)

सि.नं	कार्यालयको नाम	फोन नम्बरहरु
१	पर्सा जिल्ला अदालत	५२२२२७
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	५२२११०, ५२२२८२
३	बरख गण श्रीपुर व्यारेक	५३३४१८,५२८०३४
४	अंचल प्रहरी कार्यालय	५२२२५० , ५२२३०३
५	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	५२२२५१, ५२२१५१, ५३२०९९,५२४६०१
६	सशस्त्र प्रहरी बल सि.सु.का.	०५१६२१८५५
७	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला का.म	५२२१०० , ५२२३०१
८	जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय	५२५३०३, ९८५५०९०१२५
९	बडा प्रहरी कार्यालय श्रीपुर	५२२६५१
१०	बडा प्रहरी कार्यालय बिर्ता	५२१६५२
११	अध्यागमन कार्यालय	५२७४४७, ९८४५०९६००२
१२	आन्तरिक राजस्व कार्यालय	५२२११२, ५२२१५६, ५३०२७५
१३	औषधी व्य. विभाग शा.खा.का	५२७७५३
१४	कारागार कार्यालय	५२२६६१, ५२२१६१
१५	कोष तथा लेखा नियन्त्रण कार्यालय	५२१३५७ , ५२२६७२,५२५०५१
१६	खानेपानी तथा सरसफाइ डि.	५२१३८१, ५२१३०१, ०५१६२१७८१
१७	खाद्य क्वारेन्टाईन प्रयोगशाला	५३४१६९
१८	ग्यारिजन गुल्म (ने.रा.बै.)	
१९.	गुणस्तर तथा नापतौल का.	५२२०५७,
२०	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय	५२१९६७
२१	जिल्ला विकास समितिको कार्यालय	५२३२१८, ५२१५९९,५२६७७०
२२	जिल्ला आयूर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	५२७७१०,
२३	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय	५२१४०७, ५२६२३०,५३०७८८,
२४	जिल्ला वन कार्यालय	५२२२४३, ५२२०२९
२५	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय	५२२३०४,५२१८७९
२६	जिल्ला पशुसेवा कार्यालय	५२२५५१
२७	डिभिजन सहकारी कार्यालय	५२२२६४,
२८	जिल्ला सरकारी वकीलको का.	५२२८८०,९८४१३५४२८४
२९	जिल्ला शिक्षा कार्यालय	५२२३३८, ५२२५६१,९८५५०२१७४८
३०	जिल्ला हुलाक कार्यालय	५२२१७४, ५२३२६४
३१	जिल्ला निर्वाचन कार्यालय	५२५८३८,९८५५०३५८३८
३२	जिल्ला प्राविधिक कार्यालय	५३१६५०
३३	डिभिजन सडक कार्यालय ब्याम्प	५२२२६१, ९८५५०३३१२२
३४	नापी कार्यालय	५२३२५८, ९८५५०३५६३३
३५।	नारायणी सिंचाइ व्य. डि.५	५२२१५८, ९८४५४५२९९८

३६	नारायणी उप-क्षेत्रीय अस्पताल	५२१९९३, ५२१०५३, ५२२१२०
३७	परराष्ट्र मन्त्रालय संम्पर्क का.	५३३३०६, ५३३३०७
३८	पशु क्वारेन्टाइन चेक पोष्ट	५२८९७०, ५२८५२०
३९	पर्यटन कार्यालय	५२२०८३
४०	पर्सा बन्यजन्तु आरक्ष कर्णेल	०५३-५२०२४६, बाराको नम्बर
४१	बाणिज्य कार्यालय	५२२६२९,९८४१४८०१८०
४२	बाल कल्याण गृह	५२२३८५,९८५११८३०५
४३	बी.उ.महानगरपालिका	५२२८०२,५२७४०५
४४	बीरगन्ज भन्सार कार्यालय	५२२१५५ ,५२९७५४,५२३१५४
४५	भूमि सुधार कार्यालय	५२२०६९
४६	भवन डिभिजन कार्यालय	५२२२१५ ,५२३२५६
४७	भूमिगत जलश्रोत परियोजना	०५१२३१४९,५३०४६०
४८	मध्यमाञ्चल सिंचाइ डि.का.४	५२२९४३
४९	महिला विकास कार्यालय	५२३२७४
५०	शैक्षिक तालिम केन्द्र	५२१३४१
५१	माल चलानी अड्डा(ग. आमी)	५२२०७८
५२	मालपोत कार्यालय	५२२२८०
५३	यातायात व्यबस्था कार्यालय	५२२६५८, ५२७७०६
५४	यान्त्रीक डिभिजन नं.२	५२२२८३,५२२१५७
५५	तथ्याङ्क कार्यालय	५२१०३३
५६	शिक्षाकोलागि खाद्य कार्यक्रम ईकाई	५२२५६१
५७	सुख्खा बन्दरगाह भन्सार कार्यालय	५९००१५
५८	स्थानिय शान्ति समिति,पर्सा	५२१८००
५९	श्रम कार्यालय	५२३५९०
६०	क्षे.प्लान्ट क्वारेन्टाइन कार्यालय	५२२९९६
६१	ओद्योगिक गुल्म, पर्सा	
६२	यातायात कार्यालय (सवारी)	

हार्दिक अनुरोध

केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग र यस अन्तर्गत तथ्याङ्क कार्यालयवाट संचालन हुने विभिन्न गणना तथा सर्वेक्षणहरुको सिलसिलामा यहाँहरुको घर, संस्था, कार्यालय, उद्योग, व्यवस्था आदिमा तथ्याङ्क संकलनका लागी आउने कर्मचारीहरुलाई विवरण उपलब्ध गराई सहयोग गर्नुहुन अनुरोध गर्दछौं ।

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
तथ्याङ्क कार्यालय,पर्सा
(पर्सा, बारा, रौतहट)
✍ ०५१–५२१०३३
Email : bsoparsa2013@gmail.com

पर्सा जिल्लाको तथ्याङ्कीय झलक
२०७३/७४

Parsa District in Figures 2073/74

प्रकाशक

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
तथ्याङ्क कार्यालय,पर्सा
(पर्सा, बारा, रौतहट)
✍ ०५१–५२१०३३
Email : bsoparsa2013@gmail.com

पर्सा जिल्लाको संक्षिप्त परिचय

पर्सा नेपालको प्रदेश नं. २ (सावित मध्यमाञ्चल विकास क्षेत्र अन्तर्गत नारायणी अञ्चल) मा पर्ने प्रमुख व्यापारिक नाका तथा औद्योगिक क्षेत्रको रुपमा परिचित तराई तथा मधेश क्षेत्रमा पर्ने एक प्रमुख जिल्ला हो । यो जिल्ला समुदी सतहबाट १२२ देखि ९२५ मिटर सम्मको उचाइमा फैलिएको छ । यस जिल्लाको हावापानी उष्ण र समशितोष्ण प्रकृतिको छ । जिल्लाको कुल क्षेत्रफल १३५३ वर्ग कि.मि.(१३८९.४३ हेक्टर) छ । जसमा कृषियोग्य भुमि ५४७३२ हेक्टर, खेती गरिएको भुमि ५००४६ हेक्टर, सिंचित क्षेत्र २३५६६.५ हेक्टर, वनजंगलले ढाकेको क्षेत्र ७७१२४ हेक्टर, चरण क्षेत्र २८५६ हेक्टर, र अन्य ४२३१ हेक्टर पर्दछ । यस जिल्लामा पर्सा वन्य जन्तु तथा आरक्ष क्षेत्र र चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको दक्षिणी भाग पनि पर्दछ ।

यस जिल्लाको महुवन गाउँमा रहेको पारसनाथको मठको नामबाट जिल्लाको नाम पर्सा नामाकरण गरिएको हो भन्ने इतिहासकारहरुको कथन छ । सो मठ मकवानी राजा माणिन्य सेनले ईस्वी सन् १७०७ मा बनाएका थिए । नेपालको ढोका (Gateway of Nepal) को नामले चिनिने प्रसिद्ध शंकराचार्यद्वार यहि जिल्लाको सदरमुकाम वीरगञ्ज शहरको दक्षिण भागमा पर्ने भारतसँगको सीमा (रक्सौल नाका) मा रहेको छ । त्यसैले वीरगञ्ज एक औद्योगिक एवं वाणिज्यद्वारको रुपमा परिचित रहदै आएको छ ।

भौगोलिक अवस्थिति :

क्र. सं.	विवरण	
१	सिमाना	
	पूर्व	बारा जिल्ला
	पश्चिम	चितवन जिल्ला र भारतको बिहार राज्य
	उत्तर	मकवानपुर र चितवन जिल्ला
	दक्षिण	भारतको बिहार राज्य
२	अक्षांश	२७° देखि २७°२६' उत्तर
३	देशान्तर	८४°८' देखि ८४°२७' पूर्व
४	उचाई(समुद्री सतहबाट)	१२२ देखि ९२५ मिटर
५	हावापानी	उष्ण र समशितोष्ण
६	औषत तापक्रम	अधिकतम ४०° से. र न्यूनत्तम १८° से.
७	वार्षिक औषत वर्षा	१७६०.६ मि.लि.
८	जिल्ला सदरमुकाम	बिरगंज उपमहानगरपालिका

जिल्लाका अन्य विविध जानकारी :

प्रमुख नदिनाला : उरिया/औरिया, सिर्सिया, गंगोल, नौरँगिया, तिलावे, सिक्टा, भेडाहा, परसवा, नौका, सुपौली, भखरी आदी । पर्सा जिल्ला भएर बग्ने जम्मा १२५ नदीनाला ।

प्रमुख ताल/तलैया/पोखरी : घडिहर्वा, छपकैया, मुर्लीपोखरी, नगवापोखरी आदी । जम्मा १०९ वटा रहेको ।

जिल्लाका केही रमणीय तथा ऐतिहासिक स्थलहरु :

महुवन मठ, गीता मन्दिर , शंकराचार्य द्वार, बिर्ता माईको मन्दिर, अलखिया मठ, श्री महावीर स्थान, वौद्ध चैत्य, भिस्वा, गहवामाईको मन्दिर, वीरेन्द्र प्रभात घडी (घण्टाघर), घडीअर्वा पोखरी , विन्ध्यवासिनी माइको मन्दिर, पर्सा वन्यजन्तु आरक्ष, श्री दुधेश्वरनाथ मन्दिर (भट्टा मेला), श्री विश्व हिन्दु पार्क, लछमनवा ।

छिमेकी मुलुकसँग आवागमन हुने प्रमुख नाकाहरु

मूल प्रवेशद्वार : शंकराचार्यद्वार,वीरगंज, सिर्सिया,अली,भिस्वा, प्रसौनी, जानकीटोला, ठोरी, पाण्डेपूर, सम्मौताको टिउकी

महत्वपुर्ण मेला तथा जात्राहरु

विभिन्न समयमा लाग्ने महत्वपुर्ण मेला तथा जात्राहरु

क्र. स.	जात्रा/ मेला	लाग्ने अवधि	महिना	लाग्ने स्थान
१	भीमसेन जात्रा	१ दिन	भदौ	वीरगंज, बिर्ता
२	शिवरात्री मेला	१ दिन	माघ भदौ	सोनबर्षा
३	विजयादशमी	४ दिन	फुलपातीदेखि	विभिन्न
४	श्रीपंचमी मेला	१ दिन	श्रीपंचमी	सबुवा प्रसौनी
५	जीराभवानी मेला	७ दिन	शिवरात्रीदेखि	महादेवपट्टी
६	गडीमाईको मेला	२ दिन	कात्तिक पूर्णिमा	बगवाना
७	माघेमेला	१ दिन	माघे सक्रान्ती	लिपनीबिर्ता
८	भाठा मेला	१ महिना	साउन	गादी

प्रसिद्ध मन्दिर, मस्जीद तथा गुरुद्वारा

१.गहवामाइ मन्दिर
२.गीता मन्दिर
३.महावीर मन्दिर
४.बिर्तामाइ मन्दिर
५.शिव मन्दिर
६.भुटनदेवी माइको मन्दिर
७.बौधीमाइ मन्दिर
८.नगवा माइको मन्दिर
९.भिस्वा स्तुप
१०.राणीसर्ती मन्दिर
११.सत्यनारायण मन्दिर
१२.गुरुद्वारा
१३.मस्जिद
१४.लक्ष्मीनारायण मन्दिर
१५.ओसो ध्यान केन्द्र, पानीटंकी
१६.ब्रमाकुमारी राजयोग सेवा केन्द्र
१७.मदिना जामे मस्जिद
१८.मदर्सा बकरतुल कोलुम मर्कज, छपकैया
१९.मुर्ली मस्जिद, मुर्ली, वीरगंज
२०.एक्टिम खान मस्जिद, छपकैया
२१.घुसुकपुर मस्जिद, घुसुकपुर

सिमा स्तम्भहरु

कुल सिमा स्तम्भहरुको संख्या: १०५
ठीक हालतमा रहेको : ५७ ,
हराएको : २१,
मर्मत गनुपर्ने : २५ ,
सीमा स्तम्भ अतिक्रमण भएको : २

राजनैतिक र प्रशासनिक विभाजन

संसदीय निर्वाचन क्षेत्र	५	नगरपालिका/उ.म.न.पा.	१/१
गाउँ विकास समिति	६६	इलाका	१५

पहिलो हुने निर्वाचित हुने निर्वाचन प्रणालीको निर्वाचन परिणाम

क्षेत्र नं.	विजयी उमेदवार विवरण	मत संख्या
१	श्री राजेन्द्र अमात्य - नेपाली कांग्रेस	१२४६३
२	श्री बिचारी प्रसाद यादव- नेकपा एमाले	८७१४
३	श्री राज कुमार गुप्ता- नेकपा एमाले	१६१९२
४	श्री सुरेन्द्र प्रसाद चौधरी - नेपाली कांग्रेस	१२९६३
५	श्री जय प्रकाश थारु - नेकपा एमाले	१०४५०
स्थानीय तह निर्वाचन २०७४		
जम्मा मतदान स्थल = १६३, जम्मा मतदाता = २८०२११		

स्रोत :सविधान सभा सदस्य निर्वाचन, २०७० निर्वाचन परिणाम पुस्तिका ,जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, पर्सा

जनसंख्या सम्बन्धी विवरण २०६८ :

क्र. सं	विवरण	इकाई	जम्मा
१	पुरुष जनसंख्या	जना	३१२३५८ (५१.९७ %)
२	महिला जनसंख्या	जना	२८८६५९ (४८.०३ %)
३	जम्मा जनसंख्या	जना	६०१०१७
४	लैङ्गिक अनुपात	प्रतिसय महिलामा पुरुषको संख्या	१०८.२१
५	जम्मा घरपरिवार संख्या	वटा	९५५३६
६	औषत घरपरिवारसंख्या	व्यक्ति प्रतिघरपरिबार	६.२९
७	क्षेत्रफल	वर्ग कि. मि.	१३५३
८	जनघनत्व	व्यक्ति प्रति वर्ग कि. मि.	४४४
९	जनसंख्या वृद्धिदर	प्रतिशत प्रतिवर्ष	१.९० %
१०	जनसंख्या दोब्बर हुन लाग्ने समय	वर्ष	३७
११	घरपरिवार वृद्धिदर	प्रतिशत प्रतिवर्ष	१.८४
१२	घरपरिवार दोब्बर हुन लाग्ने समय	वर्ष	३७.६७

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८ , के.त.वि.

पर्सा जिल्लाको जनसंख्या वृद्धि दर

विवरण	१९८१	१९९१	२००१	२०११
कुल जनसंख्या	२,८४,३३८	३,७२,५२४	४,९७,२१९	६,०१,०१७
पुरुष	१,४६,३४२	१९३,१७४	२६०,४११	३१२,३५८
महिला	१३७,९९६	१७९,३५०	२३६,८०८	२८८,६५९
घरधुरी	४५,७८५	६०६३०	७९,४५६	९५,५३६
लैंगिक अनुपात	१०६	१०८	११०	१०८.२
औषत घरधुरी/परिवार आकार	६.२	६.१	६.२६	६.२९
जनघनत्व प्रति व कि मी	२१०	२७५	३६७	४४४
साक्षरता दर (%)	२१.३	३३.४	४२.४	५५.९

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८ , के.त.वि.

पर्सा जिल्लाको मानव विकास सुचकाङ्क २०६८

क्र.सं.	विवरण	पर्सा २०६८	नेपाल २०६८
१	औषत आयु (वर्ष)	७०.२५	६८.८०
२	आयु सुचकाङ्क	०.७५४	०.७३०
३	प्रौढ साक्षरता (प्रतिशत)	४८.६९	५९.५७
४	प्रौढ साक्षरता सुचकाङ्क	०.४८७	०.५९६
५	विद्यालयमा रहने औषत वर्ष	३.०९	३.९०
६	विद्यालयमा रहने औषत वर्ष सुचकाङ्क	०.२०६	०.२६०
७	प्रति व्यक्ति आय	१२२३	११६०
८	प्रति व्यक्ति आय सुचकाङ्क	०.४१८	०.४०९
९	मानव विकास सुचकाङ्क (पुरानो AM विधि)	०.५२२	०.५४१
	मानव विकास सुचकाङ्क (नयाँ GM विधि)	०.४६४	०.४९०
जिल्लाको स्थान ४२ औं			

स्रोत: नेपालमा मानवीय विकास प्रतिवेदन २०१४ , *UNDP* नेपाल

पर्सा जिल्लाको मानव गरिबी सुचकाङ्क २०६८

क्र.स.	विवरण	पर्सा २०६८	नेपाल २०६८
१	अपेक्षित आयु४० वर्ष भन्दा कम हुने जनसंख्याको प्रतिशत	५.३०	७.५२
२	प्रौढ निरक्षरता दर	५१.३१	४०.४३
३	सुरक्षित पिउने पानी बाट बञ्चित जनसंख्या प्रतिशत	४.६२	१७.०९
४	५ वर्ष मुनिका कुपोषणबाट ग्रसित बालबालिका प्रतिशत	३७.२०	४०.५०
५	आर्थिक सुबिधाबाट बञ्चित जनसंख्या प्रतिशत	२०.९१	२८.८०
६	मानव गरिबी सुचकाङ्क	३६.३७	३१.१२
जिल्लाको स्थान ४९ औं			

स्रोत: नेपालमा मानवीय विकास प्रतिवेदन २०१४ , *UNDP* नेपाल

धर्मको आधारमा जनसंख्या

		२०५८			२०६८	
क्र.सं.	धर्म	जनसंख्या	प्रतिशत		जनसंख्या	प्रतिशत
१	हिन्दु	४०९५४१	८२.३७		४९९४३८	८३.१०
२	ईस्लाम	७६५६७	१५.४०		८७०३३	१४.४८
३	बौद्ध	९८४२	१.९८		१००६९	१.६८
४	किश्चियन	३०१	०.०६		७५३	०.१३
५	जैन	१३७	०.०३		११६	०.०२
६	किरांत	४५	०.०१		२५७१	०.४३
७	शिख	६३	०.०१		१३०	०.०२
८	वहाई	३२	०.०१		१	०.००
९	प्रकृति	–	–		२४	०.००
१०	अन्य नखुलेको	६९१	०.१४		८८२	०.१५
	जम्मा	४९७२१९	१००.००		६०१०१७	१००.००

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८ , के.त.वि.

जातिको आधारमा जनसंख्या

जतजाति	जनसंख्या	प्रतिशत
मुसलमान	८७२१२	१४.५१
कुर्मी	५०५५९	८.४१
थारु	४५६२०	७.५९
यादव	३९८८५	६.६४
कानु	३४४५२	५.७५
चमार, हरिजन, राम	२८३८७	४.७२
तेली	२४८५६	४.१३
कोईरी, कुशवाहा	१८९९८	३.१६
क्षेत्री	१७२२५	२.८७
दुशाध , पाशवान, पाशी	१६१११	२.६८
अन्य	२३७६१२	३९.५३

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८ , के.त.वि.

मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या

क्र स	मातृभाषा	जनसंख्या	प्रतिशत
१	भोजपुरी	४६९,६१९	७८.१४
२	नेपाली	३८,६०६	६.४२
३	मैथिली	३०,६२३	५.१०
४	थारु	२२,८९०	३.८१
५	ऊर्दु	१३,१४९	२.१९
६	तामाङ	७,८२१	१.३०
७	राजस्थानी	४,६१७	०.७७
८	नेवार	४,२३२	०.७०
९	उराउ	२,०३२	०.३४
१०	हिन्दी	१,५३०	०.२५
११	अन्य	५,८६८	०.९८
	जम्मा	६०१,०१७	१००

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८ , के.त.वि.

नागरिकताको आधारमा पर्सा जिल्लाको जनसंख्या

क्र स	विवरण	जम्मा	पुरुष	महिला
१	नेपाल	५९३,५३८	३०९,६८०	२८३,८५८
२	भारत	७१७३	२५८७	४५८६
३	चीन	३१	१०	२१
४	अन्य	२७५	८१	१९४

स्रोत: मेया प्रकाशन २०१३

अपांगताका आधारमा जनसंख्या

क्र स	विवरण	जम्मा	पुरुष	महिला
१	अपांगता नभएको	५९४,८०२	३०८,६८२	२८६,१२०
२	भौतिक अपांगता	२१६५	१३७६	७८९
३	अन्धोपना	१७२०	९१९	८०१
४	बहिरो	६००	३२०	२८०
५	बोली सम्बन्धि अपांगता	६५७	४१२	२४५
६	बहिरो अन्धो	१०४	६४	४०
७	मानसिक अपांगता	४४२	२८६	१५६
८	बौद्धिक अपांगता	१५०	८७	६३
९	एक भन्दा बढि अपांगता	३७७	२१२	१६५
	जम्मा	६०१,०१७	३१२,३५८	२८८,६५९

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८ , के.त.वि.

महिलाको स्वामित्वमा रहेको घरजग्गाको विवरण

क्र स	सम्पत्ती	घरधुरी	प्रतिशत	कैफियत
१	घर जग्गा	१०९३६	११.४४	
२	जग्गा मात्र	८२१२	८.५९	
३	केही पनि नभएको	७५०७५	७८.५९	

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८ , के.त.वि.

घरको आकार प्रकार अनुसारको घरधुरी

क्र स	घरको प्रकार	घरधुरीसंख्या	प्रतिशत	कैफियत
१	खर, पराल, छवाली	१७७३५	१८.५६	
२	जस्ता,टिन वा च्यादर	३५६२	३.७२	
३	टायल,खपडा,ढुङ्गा	४१५३५	४३.४८	
४	सिमेन्ट वा ढलान	२९७४५	३१.१४	
५	काठ फलयाक	७८२	०.८१	
६	अन्य	४४६	०.४७	
७	नखुलेको	१७०१	१.७८	
	जम्मा	९५५१६	१००	

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८ , के.त.वि.

खाना पकाउन प्रयोग हुने इन्धनको खपत

क्र स	इन्धनको नाम	घरधुरी संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१	काठ तथा दाउरा	६२८०५	६५.७५
२	गइठा	१४९९४	१५.६९
३	एलपी	१४९७०	१५.६७
४	मट्टीतेल	१०६७	१.११
५	गोबरग्यांस तथा विजुली	३९२	०.४१
६	अन्य वा नखुलेको	१३८७	१.४५

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८ , के.त.वि.

बत्ती बाल्न प्रयोग हुने इन्धन

क्र स	प्रयोग हुने इन्धनको नाम	घरपरिबार संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१	विजुली	६९०००	७५.३९
२	मट्टीतेल	२२९५९	२४.०३
३	गोबरग्यांस	१६९	०.१७
४	सोलार	१९६२	२.०५
५	अन्य	१४२६	१.४९

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८ , के.त.वि.

घरायसी सुविधामा पहुँच

सुविधा	नेपाल	पर्सा
रेडियो	५०.८२	२९.८५
टि.भि.	३६.४५	३९.३८
केबल	१९.३३	१५.२०
कम्प्युटर	७.२८	४.४५
इन्टरनेट	३.३३	१.४८
टेलिफोन	७.३७	३.६८
मोबाइल	६४.६३	५९.८८
मोटर	१.५७	१.६५
मोटरसाइकल	९.५८	१५.००
साइकल	३२.३८	६९.६०
अन्य सवारीसाधन	०.६८	१.०५
रेफ्रिजेरेटर	७.१६	४.५५

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८ , के.त.वि.

वनजंगल सम्बन्धी विवरण

जम्मा वन क्षेत्र (हेक्टर)	७५,८४३
हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वन संख्या	४
हस्तान्तरित सामुदायिक वनको क्षेत्रफल (हेक्टर)	७.११
सामुदायिक वनवाट लाभान्वित घरधुरी	२५५४
सामुदायिक वनवाट लाभान्वित जनसंख्या	१८,६१२
सा. वन विकास कार्यक्रम लागु भएका गा.वि.स.	३ (बिषामपुर,निचुट्टा र धोपिली)
जम्मा दर्ता भएका निजी वन संख्या	१२६
कबुलीयत वन संख्या	२
कबुलीयत वन क्षेत्र (हेक्टर)	३.८२
जम्मा दर्ता भएका निजी वन क्षेत्र (हेक्टर)	९४.५२९
जम्मा दर्ता भएका धार्मिक वन संख्या	३
जम्मा दर्ता भएका धार्मिक वन क्षेत्र (हेक्टर)	२८.५